

Sprawozdanie z MIO laboratorium 07 - Marcin Knapczyk

Zadanie 1

Proszę pobrać plik customers_mall.csv, zawierający informacje o klientach pewnego centrum handlowego. Pierwsza kolumna przedstawia ich zarobki (w tysiącach), w drugiej zaś znajduje się punktowa ocena wydatków (od 0 do 100) każdego z klientów. Proszę dokonać klasteryzacji zbioru z użyciem algorytmu k-means. Uzyskane wyniki należy zwizualizować, ocenić i opisać. Wskazane jest zarekomendowanie odpowiedniej ilości klastrów.

```
import pandas as pd
from sklearn.preprocessing import StandardScaler
import matplotlib.pyplot as plt

data = pd.read_csv("customers_mall.csv", delimiter=";")
data.describe()
```

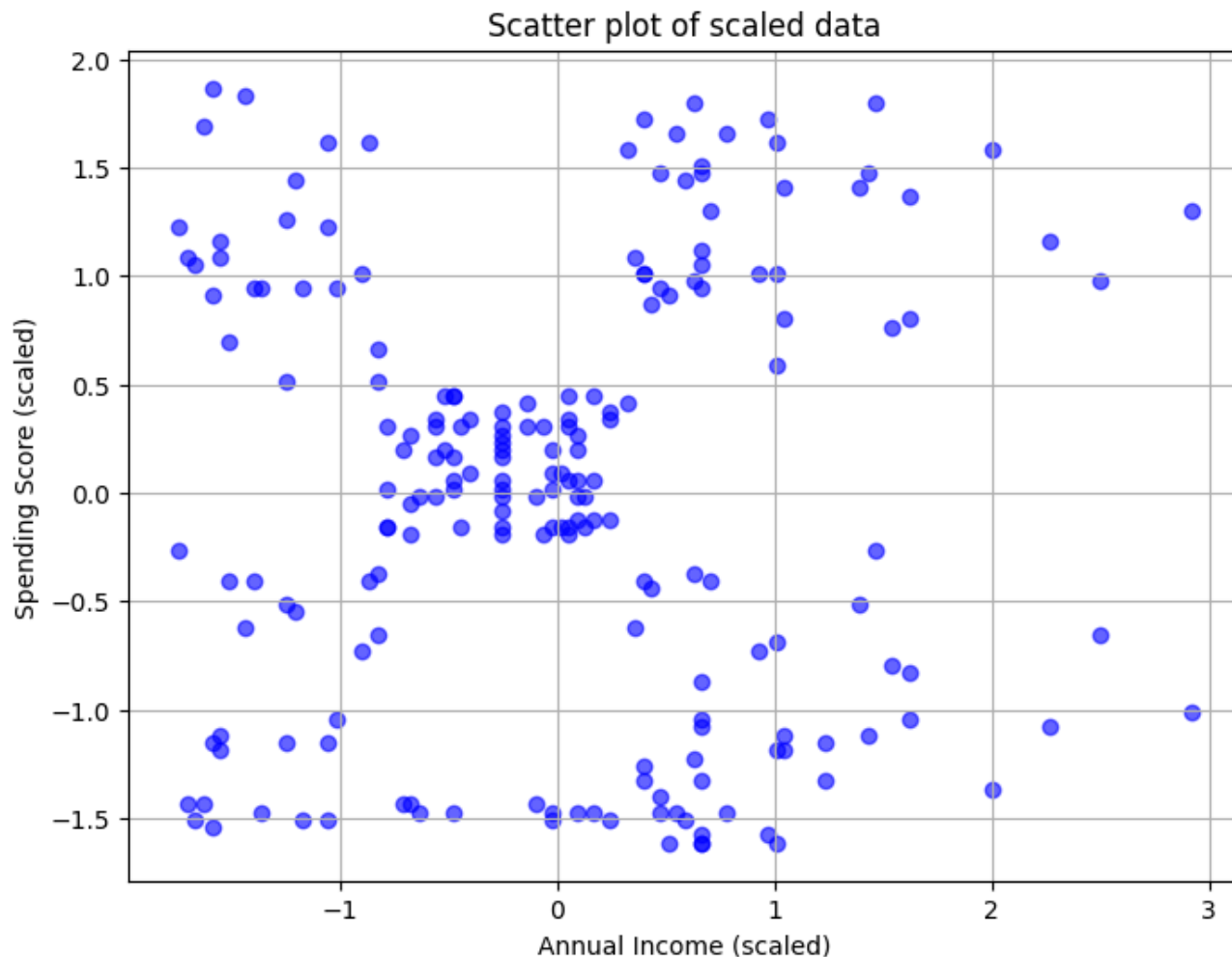
	Annual Income	Spending Score
count	200.000000	200.000000
mean	60.560000	46.465000
std	26.264721	28.220396
min	15.000000	1.000000
25%	41.500000	21.000000
50%	61.500000	47.500000
75%	78.000000	72.000000
max	137.000000	99.000000

```
features = data[["Annual Income", "Spending Score"]]

# skalowanie danych
scaler = StandardScaler()

data_scaled = scaler.fit_transform(features)
data_scaled_df = pd.DataFrame(data_scaled, columns=["Annual Income", "Spending Score"])

# scatter plot
plt.figure(figsize=(8, 6))
plt.scatter(data_scaled_df["Annual Income"], data_scaled_df["Spending Score"], c="blue", alpha=0.6)
plt.title("Scatter plot of scaled data")
plt.xlabel("Annual Income (scaled)")
plt.ylabel("Spending Score (scaled)")
plt.grid()
plt.show()
```


Wstępnie analizując wizualizację punktów danych można zauważyć "na oko" 5 formujących się klastrów.

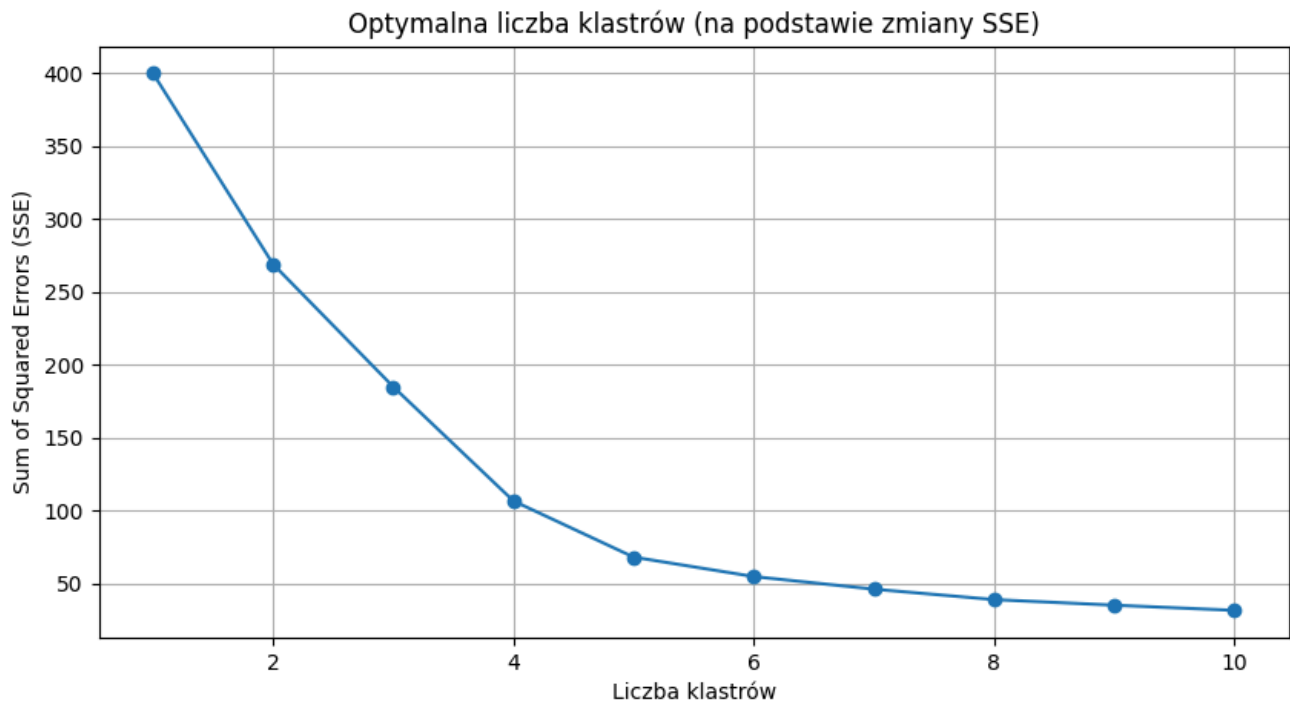
```
from sklearn.cluster import KMeans
import matplotlib.pyplot as plt

sse = []

for i in range(1, 11):
    kmeans = KMeans(n_clusters=i)
    kmeans.fit(data_scaled_df)
    sse.append(kmeans.inertia_)

plt.figure(figsize=(10, 5))
plt.plot(range(1, 11), sse, marker="o")

plt.title("Optymalna liczba klastrów (na podstawie zmiany SSE)")
plt.xlabel("Liczba klastrów")
plt.ylabel("Sum of Squared Errors (SSE)")
plt.grid()
plt.show()
```

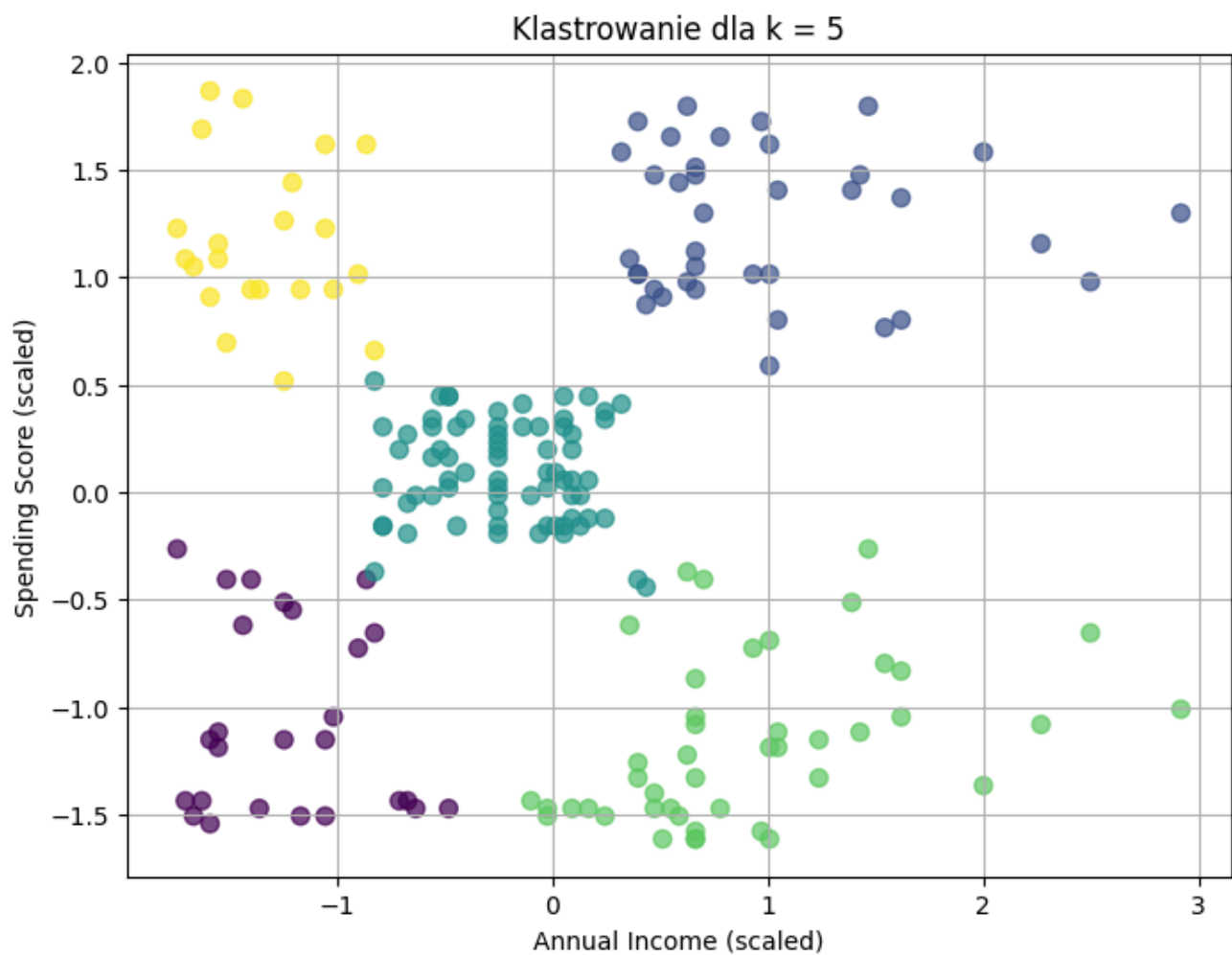
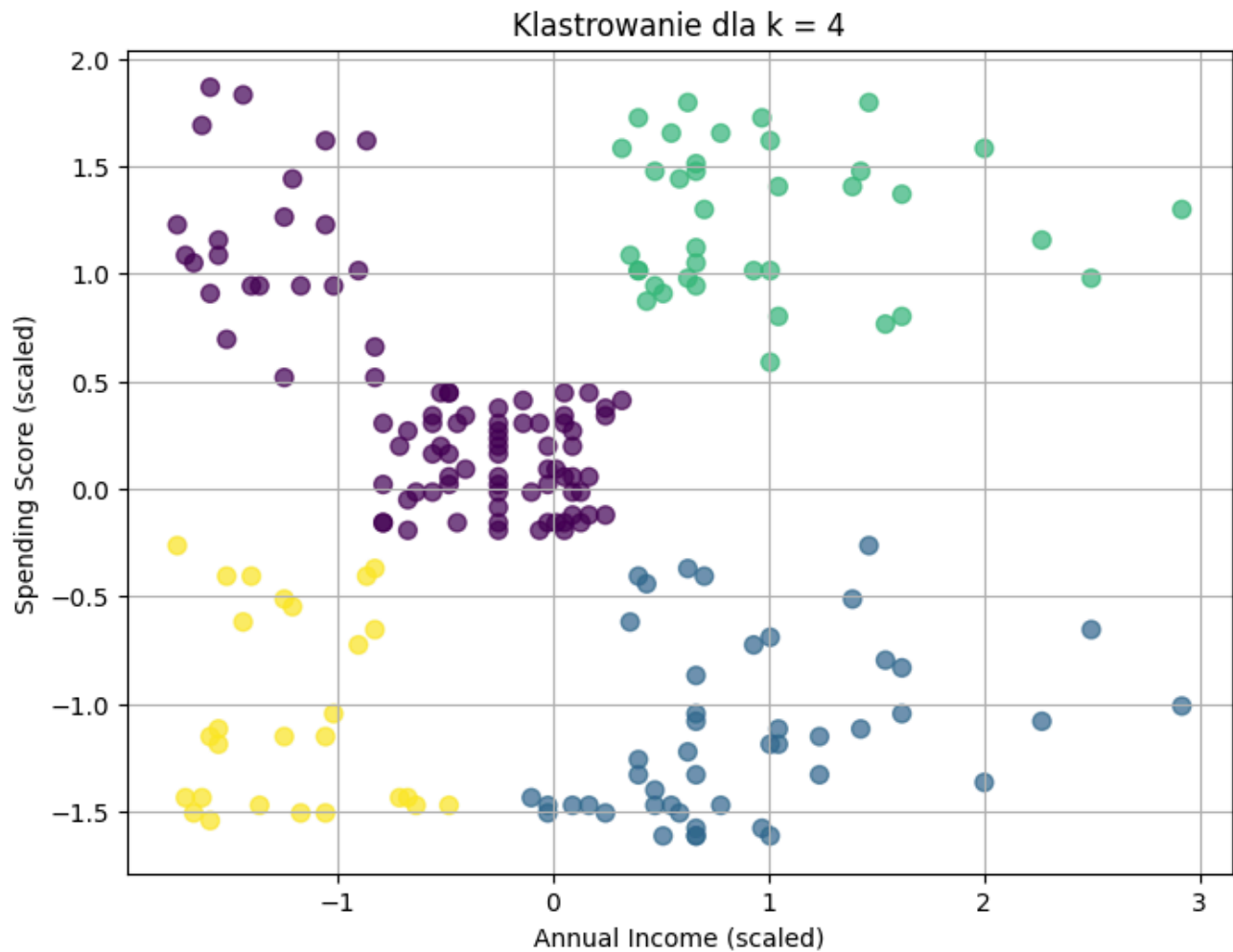

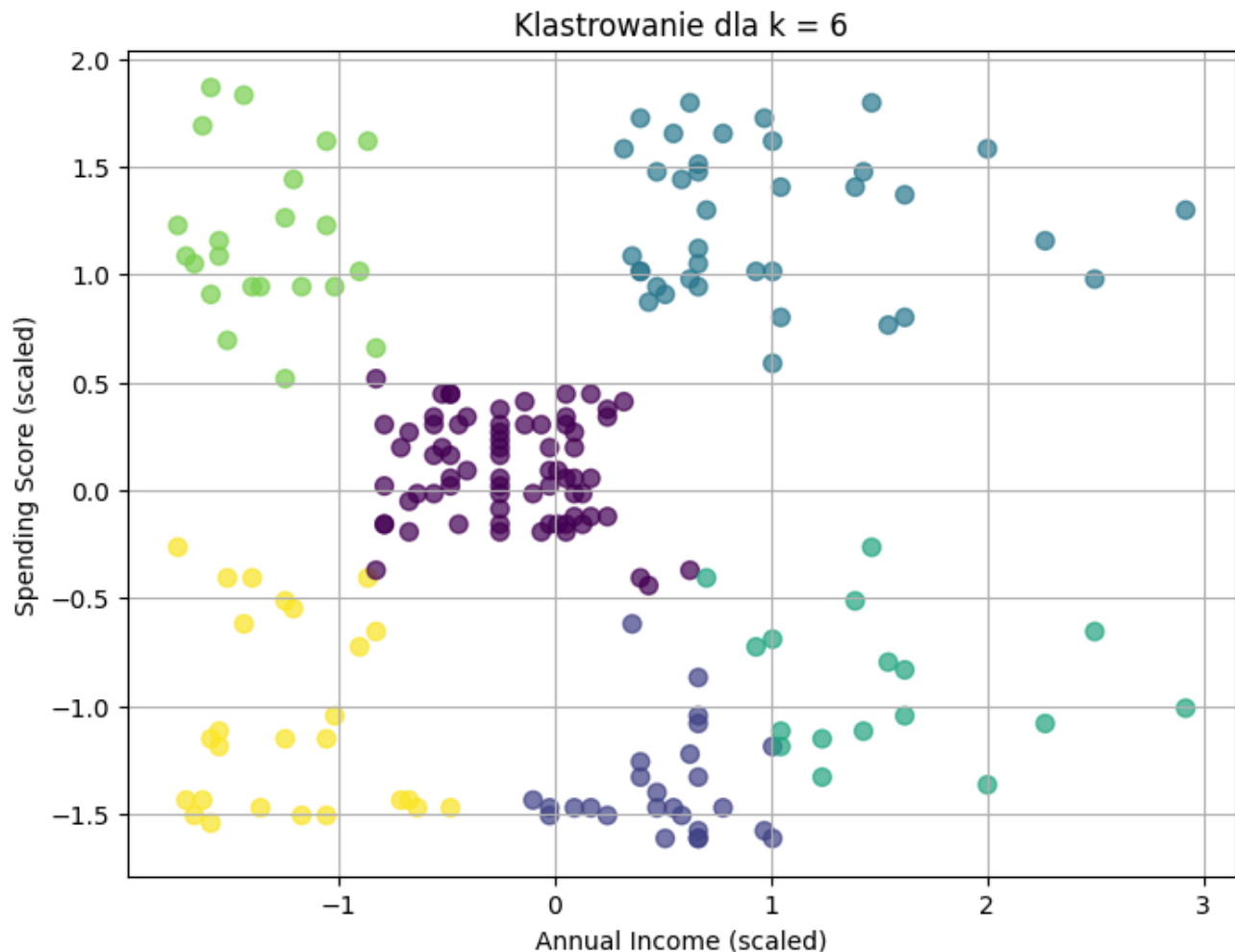
Korzystając z wykresu zmiany metryki SSE dla różnych ilości klastrów można typować optymalną ilość klastrów metodą tzw. "łokcia" - w miejscu, w którym wykres wypłaszcza się (spadek SSE zmniejsza się, więc większa ilość klastrów jest mniej uzasadniona).

Z powyższego wykresu można typować optymalną ilość klastrów na 4, 5 lub 6.

```
# klasteryzacja i wizualizacja dla 4, 5 i 6 klastrów
for k in [4, 5, 6]:
    kmeans = KMeans(n_clusters=k)
    cluster_labels = kmeans.fit_predict(data_scaled_df)

    # scatter plot z klastrami
    plt.figure(figsize=(8, 6))
    plt.scatter(data_scaled_df["Annual Income"], data_scaled_df["Spending Score"],
                c=cluster_labels, cmap="viridis", s=50, alpha=0.7)
    plt.title(f"Klastrowanie dla k = {k}")
    plt.xlabel("Annual Income (scaled)")
    plt.ylabel("Spending Score (scaled)")
    plt.grid()
    plt.show()
```


Wnioski

- Metoda "łokcia" sugeruje podział na 4,5 lub 6 klastrów
- Analizując wizualizację przydziałów punktów do klastrów można stwierdzić, że podział na 5 klastrów wydaje się najbardziej naturalny
- W przypadku podziału na 4 klastry jeden z nich zawiera dwa skupiska punktów (fioletowy)
- W przypadku podziału na 6 klastrów, można stwierdzić, że dodatkowy wydzielony klaster wydaje się nieuzasadniony (podział sztuczny)

Zadanie 2

W pliku planets.csv mają państwo zbiór 778 spośród ponad 5000 znanych egzoplanet (planet pozastłonecznych) pozyskany z bazy danych NASA (<https://exoplanetarchive.ipac.caltech.edu/index.html>). Proszę dokonać klasteryzacji tego zbioru kilkoma sposobami, ocenić wyniki za pomocą odpowiednich metryk, wybrać dowolny z wyników i jego rezultaty (czym się charakteryzują klastry).

Poniżej znajduje się opis kolumn do zestawu danych:

```
pl_name:      Planet Name,
pl_orbper:    Orbital Period [days]',
pl_orbsmax:   Orbit Semi-Major Axis [au]],
```

pl_rade: Planet Radius [Earth Radius],
 pl_masse: Planet Mass [Earth Mass],
 pl_orbeccen: Eccentricity,
 pl_eqt: Equilibrium Temperature [K],
 st_teff: Stellar Effective Temperature [K],
 st_mass: Stellar Mass [Solar mass],
 sy_dist: Distance [pc]

```

import pandas as pd

data = pd.read_csv("planets.csv")

data = data.dropna()
data.describe()

```

	pl_orbper	pl_orbsmax	pl_rade	pl_masse	pl_orbeccen	pl_eqt	st_teff
count	778.000000	778.000000	778.000000	778.000000	778.000000	778.000000	778.000000
mean	19.318080	0.089892	9.991374	367.210044	0.083592	1237.406170	5463.256330
std	147.168764	0.217884	5.872213	685.849443	0.130941	549.755232	951.087850
min	0.179715	0.005800	0.510000	0.070000	0.000000	134.000000	2988.000000
25%	2.815264	0.038155	3.150000	15.050000	0.000000	797.500000	5056.500000
50%	4.014884	0.050600	11.555500	177.982400	0.030000	1244.000000	5630.000000
75%	8.878242	0.080000	14.238750	390.930900	0.112750	1623.750000	6058.750000
max	3650.000000	4.500000	23.430000	6388.100000	0.920000	4050.000000	10170.000000

Duża rozpiętość wielkości - potrzebna standardyzacja

```

import matplotlib.pyplot as plt
from sklearn.preprocessing import StandardScaler
from sklearn.cluster import KMeans, AgglomerativeClustering, DBSCAN

scaler = StandardScaler()
data_scaled_df = pd.DataFrame(scaler.fit_transform(data.iloc[:, 1:]))

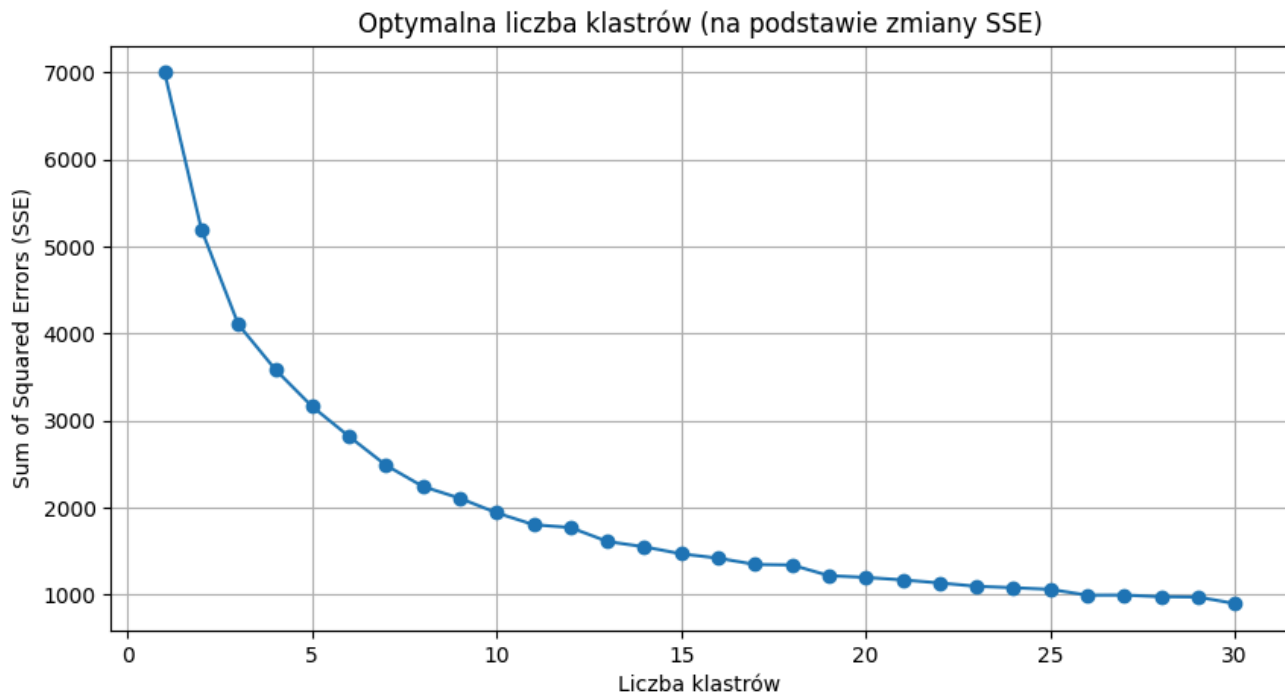
sse = []

for i in range(1, 31):
    kmeans = KMeans(n_clusters=i)
    kmeans.fit(data_scaled_df)
    sse.append(kmeans.inertia_)

plt.figure(figsize=(10, 5))
plt.plot(range(1, 31), sse, marker="o")

plt.title("Optymalna liczba klastrow (na podstawie zmiany SSE)")
plt.xlabel("Liczba klastrow")
plt.ylabel("Sum of Squared Errors (SSE)")
plt.grid()
plt.show()

```


Metoda "łokcia" sugeruje podział zbioru danych na 5-10 klastrów.

```
from sklearn.metrics import silhouette_score, davies_bouldin_score, calinski_harabasz_score

for k in [5, 7, 10]:
    print(f"\nK={k}")

    # KMeans
    kmeans = KMeans(n_clusters=k)
    kmeans_labels = kmeans.fit_predict(data_scaled_df)

    silhouette_kmeans = silhouette_score(data_scaled_df, kmeans_labels)
    db_kmeans = davies_bouldin_score(data_scaled_df, kmeans_labels)
    ch_kmeans = calinski_harabasz_score(data_scaled_df, kmeans_labels)

    print(f"KMeans:")
    print(f"Silhouette Score: {silhouette_kmeans:.4f}")
    print(f"Davies-Bouldin Index: {db_kmeans:.4f}")
    print(f"Calinski-Harabasz Score: {ch_kmeans:.4f}\n")

    # Agglomerative Clustering
    agg = AgglomerativeClustering(n_clusters=k)
    agg_labels = agg.fit_predict(data_scaled_df)

    silhouette_agg = silhouette_score(data_scaled_df, agg_labels)
    db_agg = davies_bouldin_score(data_scaled_df, agg_labels)
    ch_agg = calinski_harabasz_score(data_scaled_df, agg_labels)

    print(f"Agglomerative Clustering:")
    print(f"Silhouette Score: {silhouette_agg:.4f}")
    print(f"Davies-Bouldin Index: {db_agg:.4f}")
    print(f"Calinski-Harabasz Score: {ch_agg:.4f}")
```

K=5

KMeans:

Silhouette Score: 0.2408

Davies-Bouldin Index: 1.2398

Calinski-Harabasz Score: 226.0684

Agglomerative Clustering:

Silhouette Score: 0.2269

Davies-Bouldin Index: 1.2174

Calinski-Harabasz Score: 207.4328

K=7

KMeans:

Silhouette Score: 0.2443

Davies-Bouldin Index: 1.1188

Calinski-Harabasz Score: 217.9618

Agglomerative Clustering:

Silhouette Score: 0.2401

Davies-Bouldin Index: 0.9925

Calinski-Harabasz Score: 198.9595

K=10

KMeans:

Silhouette Score: 0.2395

Davies-Bouldin Index: 1.0113

Calinski-Harabasz Score: 228.8841

Agglomerative Clustering:

Silhouette Score: 0.1848

Davies-Bouldin Index: 1.1320

Calinski-Harabasz Score: 195.1228

Wnioski:

- Metryka Silhouette Score:
  - Najwyższą wartość Silhouette Score osiągnięto przy KMeans dla $k=7$ (0.2443)
  - Wartości Silhouette są niskie, co może sugerować, że klastry nie są bardzo wyraźnie odseparowane, struktura danych może być rozproszona bez wyraźnych, dobrze rozdzielonych grup
- Metryka Davies-Bouldin Index (DBI):
  - Najniższą wartość DBI (lepsza jakość klastrowania) Agglomerative Clustering osiągnęło dla $k=7$ (0.9925).
  - Ogólnie wartości DBI są w okolicy 1.0-1.2, co wskazuje na średnią jakość klasteryzacji, klastry nie są idealnie rozdzielone mogą się na siebie nakładać
- Metryka Calinski-Harabasz Index (CHI):
  - Najwyższą wartość CHS (lepiej, gdy metryka większa) osiągnięto przy KMeans dla $k=10$ (228.88)

- Wysoka wartość CHS dla $k=10$ oznacza, że klastry są stosunkowo zwarto rozmieszczone w obrębie swoich grup i dobrze od siebie oddzielone
- Dane nie tworzą wyraźnych klastrów, więc ciężko o dobre wyniki

```
# DBSCAN
for eps in [0.3, 0.5, 0.7]:
    dbscan = DBSCAN(eps=eps, min_samples=5)
    dbscan_labels = dbscan.fit_predict(data_scaled_df)

    n_clusters = len(set(dbscan_labels)) - (1 if -1 in dbscan_labels else 0)
    n_noise = list(dbscan_labels).count(-1)

    print(f"DBSCAN z eps={eps}:")
    print(f"Liczba klastrów: {n_clusters}")
    print(f"Liczba szumów: {n_noise}")

    if n_clusters > 1:
        silhouette_dbscan = silhouette_score(data_scaled_df, dbscan_labels)
        db_dbscan = davies_bouldin_score(data_scaled_df, dbscan_labels)
        ch_dbscan = calinski_harabasz_score(data_scaled_df, dbscan_labels)

        print(f"Silhouette Score: {silhouette_dbscan:.4f}")
        print(f"Davies-Bouldin Index: {db_dbscan:.4f}")
        print(f"Calinski-Harabasz Score: {ch_dbscan:.4f}")
```

```
DBSCAN z eps=0.3:
Liczba klastrów: 3
Liczba szumów: 764
Silhouette Score: -0.1915
Davies-Bouldin Index: 1.1282
Calinski-Harabasz Score: 5.3150
DBSCAN z eps=0.5:
Liczba klastrów: 12
Liczba szumów: 514
Silhouette Score: -0.2831
Davies-Bouldin Index: 1.9936
Calinski-Harabasz Score: 13.5102
DBSCAN z eps=0.7:
Liczba klastrów: 6
Liczba szumów: 287
Silhouette Score: -0.1670
Davies-Bouldin Index: 1.9369
Calinski-Harabasz Score: 15.5625
```

Wnioski:

- Niezależnie od wartości eps, duża część danych została oznaczona jako szum
- Większość danych nie tworzy gęstych skupisk
- Dane są rozproszone i niejednolite, co utrudnia ich grupowanie na podstawie gęstości lokalnej
- W każdym przypadku Silhouette Score jest ujemny, co sugeruje bardzo słabą jakość klasteryzacji
- DBI dla eps=0.3 wynosi 1.1282, co jest najlepszym wynikiem, ale nadal nie jest bardzo dobry
- Bardzo niskie wartości CHI (od 5.3 do 15.6) potwierdzają, że klastry są słabo oddzielone i rozproszone
- DBSCAN nie nadaje się dobrze do klasteryzacji tego zbioru danych

Zadanie 3

Z użyciem algorytmu fuzzy clustering proszę zaproponować model dla podanego powyżej zestawu danych. Do uczenia należy wybrać wyłącznie połowę kolumn.

```
!pip install scikit-fuzzy
```

Collecting scikit-fuzzy

Downloading scikit_fuzzy-0.5.0-py2.py3-none-any.whl.metadata (2.6 kB)

Downloading scikit_fuzzy-0.5.0-py2.py3-none-any.whl (920 kB)

```

0.0/920.8 kB ? eta -:-:-
143.4/920.8 kB 4.8 MB/s eta 0:00:01
911.4/920.8 kB 14.3 MB/s eta 0:00:01
920.8/920.8 kB 11.6 MB/s eta 0:00:00

```

Installing collected packages: scikit-fuzzy

Successfully installed scikit-fuzzy-0.5.0

```

import skfuzzy as fuzz
import pandas as pd
import numpy as np
from sklearn.preprocessing import StandardScaler

data = pd.read_csv("planets.csv")
data = data.dropna()

scaler = StandardScaler()
data_scaled = scaler.fit_transform(data.iloc[:, 1:])

cols = data_scaled.shape[1] // 2
df_half = data_scaled[:, :cols]

cntr, u_orig, u0, d, jm, p, fpc = fuzz.cluster.cmeans(df_half.T, c=3, m=2, error=0.005, maxiter=1000)

cluster_membership = np.argmax(u_orig, axis=0)

data["cluster"] = cluster_membership

# Fuzzy Partition Coefficient (fpc) - im bliżej 1 tym lepiej
print("Fuzzy C-Means FPC:", fpc)

numeric_cols = data.select_dtypes(include=[np.number]).columns
print("\nŚrednie wartości cech w klastrach:")
print(data.groupby("cluster")[numeric_cols].mean())

```

Fuzzy C-Means FPC: 0.8044480918077751

Średnie wartości cech w klastrach:

	pl_orbper	pl_orbsmax	pl_rade	pl_masse	pl_orbeccen	\
cluster						
0	137.693864	0.260993	13.131811	2814.098066	0.196382	
1	7.079236	0.062095	14.032827	382.199098	0.073902	
2	23.590078	0.112332	3.078908	24.305628	0.084489	

	pl_eqt	st_teff	st_mass	sy_dist	cluster
cluster					
0	1395.270270	6135.648649	1.255135	523.958432	0.0
1	1457.794311	5795.814726	1.126740	435.755545	1.0
2	862.200704	4840.517958	0.780106	152.933941	2.0

Wnioski:

- Wynik FPC jest wysoki, na poziomie 0.8 (metryka przyjmuje wartości w przedziale 0-1), co oznacza że klastryzacja jest dobrej jakości
- Algorytm wykrył trzy sensowne grupy planet

- Modele rozmyte dobrze oddają fakt, że niektóre planety mogą mieć cechy pośrednie między różnymi grupami

Zadanie 4

Dla zbioru danych circle.csv proszę, wykorzystując wszystkie (za wyjątkiem c-means) poznane do tej pory algorytmy klasteryzacyjne, podjąć kilka prób dopasowania jak najlepszego modelu, za każdym razem oceniając rozwiązanie z użyciem dedykowanych do tego metryk. Który z algorytmów najlepiej radzi sobie z takim układem danych i dlaczego? Proszę przedstawić wyniki również w formie odpowiednich wizualizacji.

```
import pandas as pd
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
from sklearn.cluster import KMeans, AgglomerativeClustering, DBSCAN
from sklearn.metrics import silhouette_score, davies_bouldin_score, calinski_harabasz_score
from sklearn.preprocessing import StandardScaler

data = pd.read_csv("circle.csv")
print(data.head())

scaler = StandardScaler()
data_scaled = scaler.fit_transform(data)

results = []

def evaluate_model(labels, name):
    if len(set(labels)) > 1:
        silhouette = silhouette_score(data_scaled, labels)
        db = davies_bouldin_score(data_scaled, labels)
        ch = calinski_harabasz_score(data_scaled, labels)
    else:
        silhouette, db, ch = np.nan, np.nan, np.nan
    results.append({
        "Algorytm": name,
        "Silhouette Score": silhouette,
        "Davies-Bouldin Index": db,
        "Calinski-Harabasz Index": ch
    })

# KMeans
kmeans = KMeans(n_clusters=2, random_state=42)
kmeans_labels = kmeans.fit_predict(data_scaled)
evaluate_model(kmeans_labels, "KMeans")

# wizualizacja KMeans
plt.figure(figsize=(6,5))
plt.scatter(data_scaled[:,0], data_scaled[:,1], c=kmeans_labels, cmap="viridis")
plt.title("KMeans clustering")
plt.grid()
plt.show()

# Agglomerative Clustering
agg = AgglomerativeClustering(n_clusters=2)
agg_labels = agg.fit_predict(data_scaled)
evaluate_model(agg_labels, "Agglomerative Clustering")

# wizualizacja Agglomerative Clustering
plt.figure(figsize=(6,5))
plt.scatter(data_scaled[:,0], data_scaled[:,1], c=agg_labels, cmap="viridis")
plt.title('Agglomerative Clustering')
plt.grid()
plt.show()

# DBSCAN
dbscan = DBSCAN(eps=0.3, min_samples=5)
dbscan_labels = dbscan.fit_predict(data_scaled)
```

```

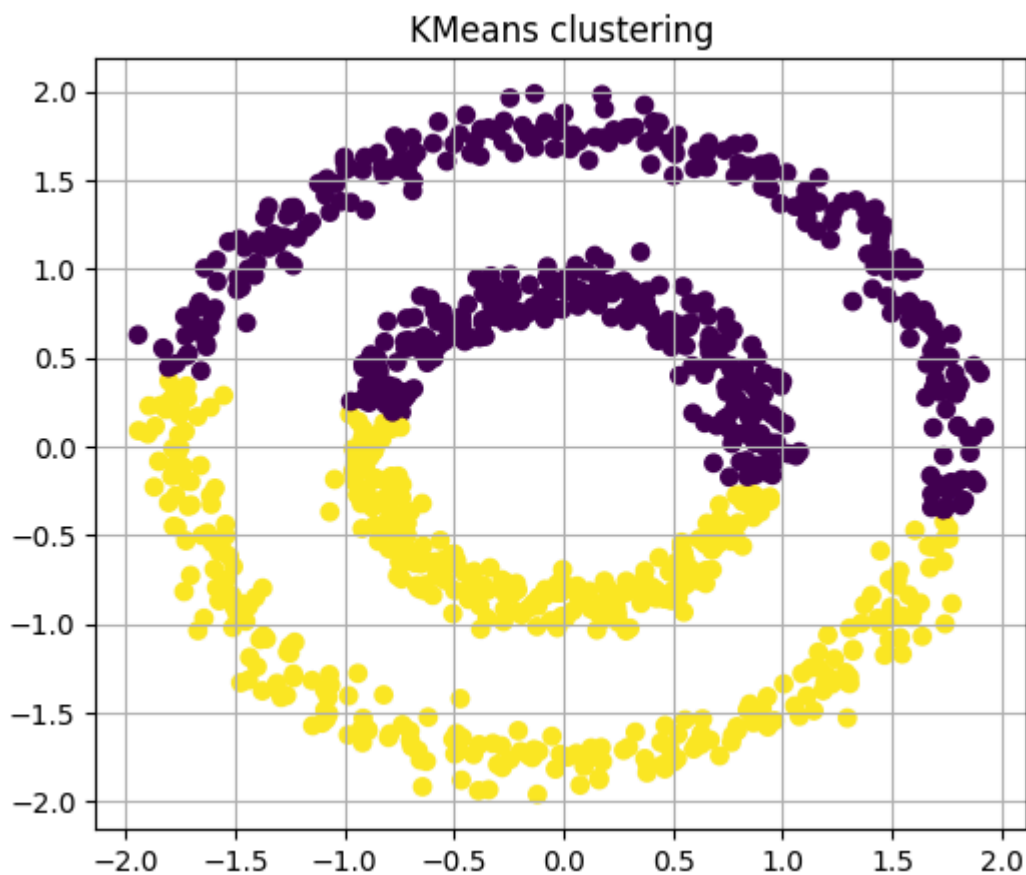
evaluate_model(dbscan_labels, "DBSCAN")

# wizualizacja DBSCAN
plt.figure(figsize=(6,5))
plt.scatter(data_scaled[:,0], data_scaled[:,1], c=dbscan_labels, cmap="viridis")
plt.title("DBSCAN clustering")
plt.grid()
plt.show()

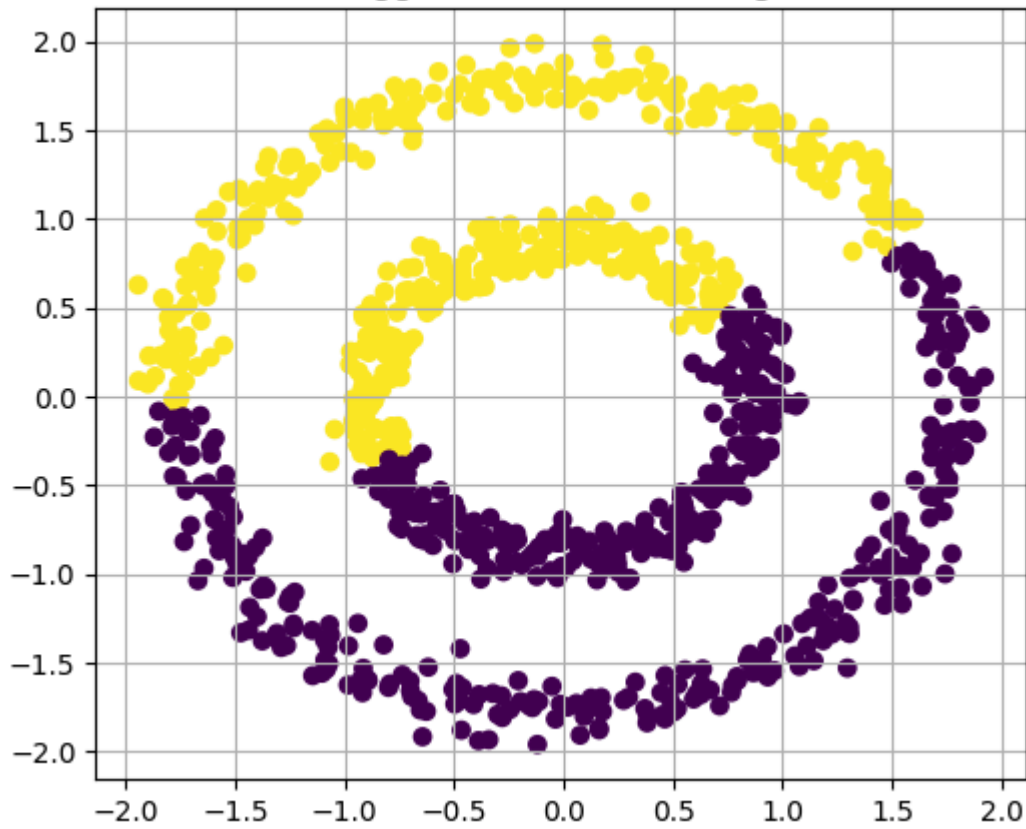
results_df = pd.DataFrame(results)
print("\nWyniki oceny modeli:")
print(results_df)

```

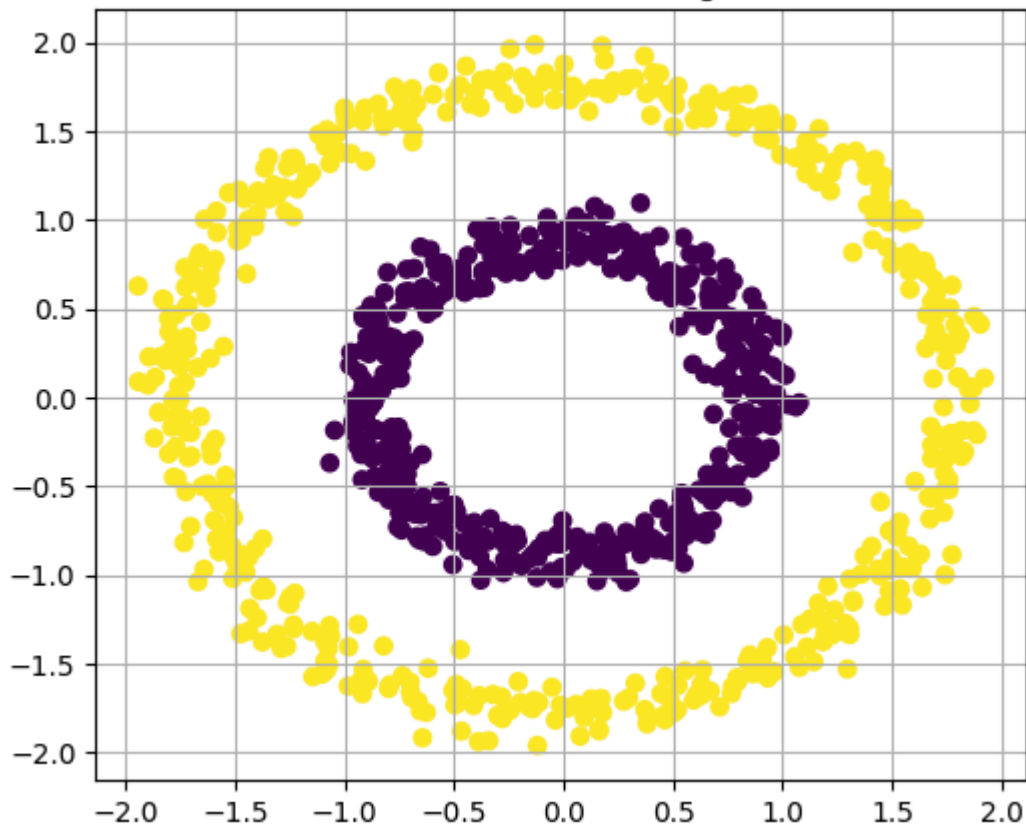
	x1	x2
0	0.432626	-0.298688
1	0.461803	0.221889
2	-0.716376	-0.792817
3	-0.459221	0.883365
4	0.506906	-0.206999

Agglomerative Clustering

DBSCAN clustering

Wyniki oceny modeli:

	Algorytm	Silhouette Score	Davies-Bouldin Index \
0	KMeans	0.352152	1.189058
1	Agglomerative Clustering	0.338058	1.217078
2	DBSCAN	0.113872	170.760374

	Calinski-Harabasz Index
0	571.631774
1	532.609314
2	0.030709

Wnioski:

- Biorąc pod uwagę metryki Silhouette Score, BDI i CHI, najlepiej z problemem klastryzacji poradził sobie algorytm KMeans
- Warto jednak zwrócić uwagę, że w zależności od tego, jaki problem staramy się rozwiązać, bardziej optymalnym rozwiązaniem może okazać się rozwiązanie przez algorytm DBSCAN
- Na wizualizacji wyników widać, że algorytm DBSCAN jako jedyny podzielił zbiór na dwa okręgi
- Dzięki podejściu gęstościowemu umie rozpoznawać klastry o niestandardowym kształcie (nie tylko "okrągłe" lub "eliptyczne" jakie zakładają KMeans czy Agglomerative Clustering)